

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

«ԼՈՒՍԱՎՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ԽՄԲԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐ

02 փետրվարի, 2021թ.

Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի աշխատակազմի ղեկավար – գլխավոր քարտուղար ՏԻԳՐԱՆ ԳԱԼՍՏՅԱՆԻՆ

Հարգարժան պարոն Գալստյան,

Հիմք ընդունելով «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքի 8-րդ հոդվածի 1-ին մասի 11-րդ կետը և 81-րդ հոդվածի 1-ին մասը, ինչպես նաև Ազգային ժողովի աշխատակարգի VIII գլուխը՝ Ազգային ժողովի «Լուսավոր Հայաստան» խմբակցությունը ներկայացնում է գրավոր առաջարկ կառավարության կողմից ներկայացված և առաջին ընթերցմամբ ընդունված «Հակակոռուպցիոն կոմիտեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի (կող՝ Կ-795) և կից նախագծերի փաթեթի վերաբերյալ:

Առդիր՝ 13 թերթ:

Շնորհակալություն համագործակցության համար:

Հարգանքով՝

ԷԴՄՈՆ ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ
«ԼՈՒՍԱՎՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ԽՄԲԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

**ՕՐԵՆՔՆԵՐԻ ՆԱԽԱԳԾԵՐԻ ՓԱԹԵԹԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ
 ԳՐԱՎՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Հիմք ընդունելով «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքի 8-րդ հոդվածի 1-ին մասի 11-րդ կետը և 81-րդ հոդվածի 1-ին մասը՝ Ազգային ժողովի «Լուսավոր Հայաստան» խմբակցությունն,
 իր 2021 թվականի հունվարի 18-ի նիստում

Ո Ր Ո Շ Ե Ց

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից ներկայացված, առաջին ընթերցմամբ ընդունված «Հակակոռուպցիոն կոմիտեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի և կից նախագծերի փաթեթի (կող՝ Կ-795) վերաբերյալ ներկայացնել գրավոր առաջարկներ:

125 Գ. Գորգիսյան		126 Է. Մարության	
116 Ա. Խաչատրյան		123 Ս. Ալեքսանյան	
117 Ա. Սամսոնյան		124 Գ. Բաղդասարյան	
118 Հ. Բաբայան		127 Ս. Սյրեփանյան	
119 Ա. Եղիազարյան		128 Է. Անդրեասյան	
120 Ա. Կոստանյան		129 Ռ. Սյրեփանյան	
121 Կ. Սիմոնյան		130 Տ. Սիմոնյան	
122 Ս. Գրիգորյան		131 Հ. Այվազյան	
		132 Ս. Մինասյան	

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

«ԼՈՒՍԱՎՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ԽՄԲԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐ

02 փետրվարի, 2021թ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՆԻԿՈԼ ՓԱՇԻՆՅԱՆԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՊԵՏԱԿԱՆ – ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՄՇՏԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆԻՆ

Հարգելի՛ պարոնայք,

Հիմք ընդունելով «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքի 8-րդ հոդվածի 1-ին մասի 11-րդ կետը և 81-րդ հոդվածի 1-ին մասը՝ ներկայացնում ենք հետևյալ առաջարկներն առաջին ընթերցմամբ ընդունված «Հակակոռուպցիոն կոմիտեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի (կող՝ Կ-795, այսուհետ՝ «Նախագիծ») և կից նախագծերի փաթեթի վերաբերյալ.

1. Նախագծի 3-րդ հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետում Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի՝ կոռուպցիոն հանցագործությունների ցանկը սահմանող հավելվածին հղումը սխալ է կատարված (ոչ թե 1-ին, այլ 6-րդ հավելված): Առաջարկում ենք ուղղել:

2. Նախագծի 7-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ Հակակոռուպցիոն կոմիտեի կիսամյակային հաշվետվության մեջ (իրապարակվում է ինտերնետային կայքէջով) ներառվող հարցերի շրջանակը սահմանում է կոմիտեի նախագահը: Նման կարգավորումը չի բխում կոմիտեի՝ քաղաքացիական վերահսկողության տակ գտնվելու գաղափարից: Առաջարկվում է հաշվետվությունում ներառվող հարցերի շրջանակը սահմանել օրենքով:

3. Նախագծի 11-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝

Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահին սույն օրենքով սահմանված կարգով նշանակում է վարչապետը՝ վեց տարի ժամկետով և սույն օրենքով սահմանված կարգով:

Այսինքն, Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահը նշանակվելու է Վարչապետի անհատական ակտով, ինչը հակասում է օրենսդրության ընդհանուր

տրամաբանությանը, քանի որ Վարչապետին իրավունք է վերապահում իր հրամանով նշանակել այնպիսի մարմնի ղեկավարի, որը «Պետական կառավարման համակարգի մարմինների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 5-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ Վարչապետին կամ նույն օրենքի 4-րդ հոդվածի 2-րդ մասով՝ Կառավարությանը ենթակա մարմին չէ:

Նման ձևակերպումից ենթադրվում է, որ մրցույթով առաջադրված պայմաններին կարող են համապատասխանել մի քանի թեկնածու, որոնք էլ ճանաչվում են որպես մրցույթի հաղթողներ, իսկ Վարչապետը նրանցից մեկին նշանակում է Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահ: Ընդ որում, Նախագիծը չի սահմանում, թե նման պարագայում Վարչապետն ինչ չափանիշներով է առաջնորդվելու՝ կոմիտեի նախագահին պաշտոնում նշանակելիս:

Ընդգծենք նաև, որ այս կարգը նույնական չէ Քննչական կոմիտեի նախագահի նշանակման կարգին, որի դեպքում նշանակումը կատարում է Կառավարությունը՝ Վարչապետի ներկայացմամբ («Հայաստանի Հանրապետության քննչական կոմիտեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածի 1-ին մաս): Նշենք, նաև, որ «Հայաստանի Հանրապետության քննչական կոմիտեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքն ընդունվել է 2014թ. մայիսին՝ մինչ 2015թ. սահմանադրական փոփոխությունների ընդունումը:

Ավելին, մեր համոզմամբ՝ Հակակոռուպցիոն կոմիտեն պետք է համարվի ինքնավար մարմին և, ըստ այդմ, համաձայն Սահմանադրության 122-րդ հոդվածի՝

ա) որպես Սահմանադրությամբ սահմանված հիմնարար նշանակություն ունեցող հանրային շահերի պաշտպանության նպատակով ստեղծվող ինքնավար մարմնի մասին օրենքի նախագիծ՝ Նախագիծը պետք է ստանա պատգամավորների ընդհանուր թվի ձայների մեծամասնությունը:

բ) Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահը և տեղակալները՝ որպես ինքնավար մարմնի անդամներ, պետք է նշանակվեն պատգամավորների ընդհանուր թվի ձայների մեծամասնությամբ, այսինքն՝ ընտրվեն Ազգային ժողովի կողմից՝ ձայների նշված որակյալ մեծամասնությամբ (այս դեպքում արդեն կոմիտեն կունենա ոչ թե նախագահ և տեղակալներ, այլ կոմիտեի անդամներ, այդ թվում՝ նախագահ):

Այսպիսով՝ առաջարկում ենք Նախագիծն այս մասով համապատասխանեցնել Սահմանադրության 122-րդ հոդվածի պահանջներին:

4. Միաժամանակ, առաջարկում ենք, որպեսզի Գլխավոր դատախազի նմանությամբ՝ Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահը ևս Ազգային ժողով ներկայացնի տարեկան հաղորդում, որը կքննարկվի դատախազի հաղորդման քննարկման կարգով:

Այսինքն՝ առաջարկում ենք նախատեսել.

«Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահը յուրաքանչյուր տարի՝ մինչև ապրիլի 1-ը, Ազգային ժողով է ներկայացնում հաղորդում Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախորդ տարվա գործունեության մասին:

Ազգային ժողովի նիստում հաղորդումը քննարկվում է Կանոնակարգի 126-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված կարգով՝ Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահի ներկայացմամբ:»:

5. Նախագծի 11-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 11-րդ կետով՝

Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահին իրավունք է վերապահված ներքին անվտանգության ստորաբաժանման միջոցով պարբերաբար իրականացնել կոմիտեի ծառայողների առաքինության ստուգում, այդ թվում՝ պրովոկացիոն եղանակով:

Իսկ Նախագծի 34-րդ հոդվածի 9-րդ մասի համաձայն՝

Կարգապահական տույժի ենթարկված հակակոռուպցիոն կոմիտեի ծառայողը չի ազատվում նույն արարքի համար օրենքով սահմանված քաղաքացիական, վարչական կամ քրեական պատասխանատվությունից՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ կարգապահական տույժը կիրառվել է առաքինության ստուգման շրջանակներում կատարված խախտման հիմքով:

Նախագծով նախատեսված չեն Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահի նշված լիազորության իրականացման կարգը և դեպքերը, մինդեռ հարցը չափազանց նուրբ է և կարիք ունի օրենսդրական մակարդակով կարգավորման:

Նշյալ հոդվածների հետ փոխկապակցված՝ «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում լրացումներ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի (Կ-795⁴) 2-րդ հոդվածում ընդհանրապես անընդունելի և բացարձակապես չհիմնավորված կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի (այսուհետ՝ «Քրեական օրենսգիրք») 350-րդ հոդվածի՝ այս մասով ապաքրեականացումը: Առաջարկում ենք այդ հոդվածը հանել առաջարկվող դրույթների շարքից:

6. Նախագծի 15-րդ հոդվածի 3-րդ մասում թվարկվում են Հակակոռուպցիոն կոմիտեի ծառայողի պաշտոնում նշանակվելուն խոչընդոտող հանգամանքները, ի թիվս որոնց թվարկված են նաև որպես դատավոր, դատախազ, քննիչ, հետաքննիչ, օպերիվազոր և փաստաբան լինելու վերջին 5 տարվա ընթացքում որոշակի տեսակի կարգապահական տույժերի ենթարկված լինելու հանգամանքը (6-9-րդ կետեր): Նախ, համապատասխան օրենսդրությամբ բավարար չափի հստակությամբ կարգավորված չեն կարգապահական վարույթի կապակցությամբ առաջացող հարաբերությունները, մասնավորապես՝ կոնկրետ ո՞ր խումբ արարքների դեպքում են կիրառվում Նախագծով թվարկված կարգապահական տույժերը, նախատեսված չեն կարգապահական վարույթի լրիվության, օբյեկտիվության և բազմակողմանիության բավարար երաշխիքներ:

Կարգավորումը խնդրահարույց է նաև Նախագծի նույն հոդվածի 3-րդ մասի 3-րդ կետի տեսանկյունից, համաձայն որի՝ անզգուշությամբ կատարված հանցագործության համար դատապարտված անձը, որի դատվածությունը հանվել կամ մարվել է, կարող է նշանակվել Հակակոռուպցիոն կոմիտեի ծառայող: Քրեական օրենսգրքի 19-րդ և 84-րդ հոդվածների՝ անզգուշությամբ կատարված հանցագործության դեպքում դատվածությունը մարվում է պատիժը կրելուց 3 տարի անց: Այսինքն՝ կարգապահական պատասխանատվության համար վրա հասնող հետևանքերը Նախագծի տեսանկյունից ավելի խիստ են, քան քրեական պատասխանատվության ենթարկված լինելու դեպքում:

Այս մասով առաջարկում ենք խմբագրել և նախատեսել, որ եթե համապատասխան օրենսդրությամբ նախատեսվող տույժը համարվում է հանված/մարված, ապա անձը կարող է դիմել Հակակոռուպցիոն կոմիտեում ծառայության անցնելու համար:

Ի տարբերություն «Հայաստանի Հանրապետության քննչական կոմիտեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 17-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 5-րդ կետի, որով Քննչական կոմիտեում ծառայության անցնելու համար խոչընդոտ է համարվում ոչ արդարացնող հիմքով քրեական հետապնդումը դադարեցված լինելու հանգամանքը, Նախագծի 15-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 5-րդ կետով՝ Հակակոռուպցիոն կոմիտեում ծառայության անցնելու խոչընդոտ է միայն դիտավորյալ հանցագործությամբ քրեական հետապնդման ոչ արդարացնող հիմքերով դադարեցումը: Այսինքն՝ ենթադրաբար ավելի բարդ, մասնագիտացում պահանջող և ռիսկային գործերի քննությամբ զբաղվող մարմնում ծառայության անցնելու չափանիշներն ավելի մեղմ են: Առկա է օբյեկտիվ հիմնավորում չունեցող խտրականություն, որն առաջարկում ենք բացառել:

7. Նախագծի 16-րդ հոդվածի 7-րդ մասի համաձայն՝

Հակակոռուպցիոն կոմիտեի պաշտոնները համալրվում են սույն օրենքով սահմանված կարգով անցկացվող մրցույթի արդյունքների հիման վրա:

Իսկ նույն հոդվածի 8-րդ մասով՝

Հակակոռուպցիոն կոմիտեի այն պաշտոններում, որոնցում ծառայողների անձը ծածկագրված է, և նրանք իրենց լիազորություններն իրականացնում են գաղտնագործունեության լիակատար պահպանմամբ, պաշտոնի նշանակելու (ադեստրավորման, վերապատրաստման, այլ պաշտոնի փոխադրելու) կարգը և պայմանները սահմանում է Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահը:

Նախագծով նման խումբ պաշտոնների նշանակման կարգին վերաբերող ընդհանուր նորմները բացակայում են, ինչը խնդրահարույց է իրավական որոշակիության տեսանկյունից: Բացի դրանից, ենթադրվում է, որ այդ խումբ աշխատակիցներին է վստահվելու այլ անձանց իրավունքները սահմանափակող գաղտնի գործողությունների կատարումը, հետևաբար՝ նրանց՝ պաշտոններում

նշանակման կարգը պետք է բավարար աստիճանի որոշակի լինի: Առաջարկվում է նշված խումբ պաշտոններում նշանակվելու կարգը ևս սահմանել նույն օրենքով:

8. Նախագծի 17-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերի համաձայն՝

Հակակոռուպցիոն կոմիտեի ծառայողների թեկնածուների (բացառությամբ՝ կոմիտեի նախագահի) ցուցակը համալրում է մրցութային հանձնաժողովը (այսուհետ՝ «Հանձնաժողով»), որի կազմի մեջ մտնում են Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահի կողմից նշանակված կոմիտեի 3 ծառայող, Կառավարության կողմից առաջադրված 1 անձ և քաղաքացիական հասարակության 1 ներկայացուցիչ:

Առաջարկվում է նշյալ հոդվածով Հանձնաժողովի ձևավորմանը ներգրավել այլ մարմինների ներկայացուցիչներին ևս (Ազգային ժողովի խմբակցություններ, Բարձրագույն դատական խորհուրդ, Գլխավոր դատախազ, Մարդու իրավունքների պաշտպան): Նման դրույթի սահմանման անհրաժեշտությունը բխում է նաև Նախագծի 35-րդ հոդվածի 14-րդ մասի կարգավորումներից, որի համաձայն՝ Հակակոռուպցիոն կոմիտեի ծառայողների ատեստավորումն իրականացնելու է Հանձնաժողովը:

9. Նախագծի 17-րդ հոդվածի 11-րդ մասի համաձայն՝

Մասնակիցը մրցութի արդյունքները հրապարակվելուց հետո նույն օրը կարող է դրանք գրավոր բողոքարկել Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահին:

Առաջարկվում է նախատեսել բողոքարկման իրավունքի իրացման ավելի երկար և ողջամիտ ժամկետ:

10. Նախագծի 17-րդ հոդվածի 13-15-րդ մասերի համաձայն՝

Ինքնավար պաշտոնների թեկնածուների ցուցակում ընդգրկված անձինք «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով մասնագիտական պատրաստում են անցնում արդարադատության ակադեմիայում: Անձը հանվում է ինքնավար պաշտոնների թեկնածուների ցուցակից, եթե Արդարադատության ակադեմիայում դասավանդվող առարկայական կուրսի արդյունքում ստացած քննական միավորը պակաս է կուրսը հանձնված համարելու համար արդարադատության ակադեմիայի կառավարման խորհրդի սահմանած նվազագույն միավորից, կամ նա չի անցել «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված փորձաշրջանը կամ արդարադատության ակադեմիայում ուսումնառության ընթացքում անհարգելի պատճառով բացակայել է նախատեսված ուսումնական դասընթացների առնվազն 20 փոկոսից:

Օպերատիվ-հետախուզական գործառույթներ իրականացնող պաշտոնների թեկնածուների ցուցակում ընդգրկված անձինք ցուցակում ընդգրկվելուց հետո ոստիկանության ուսումնական հաստատությունում անցնում են վերապատրաստման դասընթաց: Վերապատրաստման դասընթացի անցկացման կարգը, տևողությունը, ինչպես նաև վերապատրաստման ուսումնական ծրագիրը հաստատվում են

Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահի և Ոստիկանության պետի համատեղ հրամանով:

Անձն ազատվում է սույն հոդվածի 13-րդ և 14-րդ մասերով սահմանված ուսումնառությունից, եթե ունի դատախազի, դատավորի, քննիչի, հետաքննության մարմնի պետի կամ աշխատակցի պաշտոնում կամ փաստաբանի 2 տարվա մասնագիտական աշխատանքի ստաժ, եթե չի անցել այդ պաշտոնը թողնելուց հետո 5 տարի:

Առաջարկվող կարգավորումը խնդրահարույց է Նախագծի 16-րդ հոդվածի 1-5-րդ մասերի լույսի ներքո, որոնց համաձայն, օրինակ, Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահի պաշտոնին նշանակվելու իրավունք է վերապահվել նաև հետաքննիչի և օպերիվազորի պաշտոններում առնվազն 5 տարվա (նախագահի տեղակալի դեպքում՝ 4 տարվա) ընդհանուր ստաժ ունեցող անձին: Փաստացի, 5 տարվա ստաժ ունեցող հետաքննիչը կամ օպերիվազորը, հանդիսանալով հետաքննության մարմնի աշխատակիցներ, համապատասխանում են Նախագծի 17-րդ հոդվածի 15-րդ մասով սահմանված պայմանին և ազատվում են ուսումնառություն անցնելու պարտականությունից՝ միևնույն ժամանակ ունենալով ընդհուպ մինչև Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահի պաշտոնին հավակնելու իրավունք: Նախագծի հիմնավորմամբ Հակակոռուպցիոն կոմիտեի ձևավորումը պայմանավորվում է կոռուպցիոն գործերի քննության բարդությամբ, ինչը պահանջում է համապատասխան մասնագիտացում: Նման պայմաններում կարող է նպատակահարմար համարվել միայն գործող դատախազների և քննիչների համար միայն փորձաշրջանից ազատվելու իրավունքի վերապահումը:

Վերը նշված նկատառումներից ելնելով՝ առաջարկվում է նաև վերանայել նախագծի 16-րդ հոդվածի 1-6-րդ մասերով Հակակոռուպցիոն կոմիտեի պաշտոններում նշանակվելու համար անհրաժեշտ մասնագիտական աշխատանքային ստաժի չափերը, ինչպես նաև նախատեսել համապատասխան ստաժ կոմիտեի առաջատար պաշտոնների 3-րդ ենթախմբի համար նույնպես:

11. Նախագծի 18-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերի համաձայն՝

Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահի թեկնածուների ընտրության համար ձևավորվում է մրցութային խորհուրդ (այսուհետ՝ Խորհուրդ):

Խորհուրդը ձևավորվում է Կառավարության, Ազգային ժողովի խորհրդի, Բարձրագույն դատական խորհրդի, Գլխավոր դատախազի, Մարդու իրավունքների պաշտպանի կողմից նշանակված մեկական թեկնածուներից և քաղաքացիական հասարակության երկու ներկայացուցիչից:

Այսինքն, ստացվում է, որ իշխող մեծամասնությունը Խորհրդում ունենալու է ներկայացուցիչ ինչպես Կառավարության, այնպես էլ Ազգային ժողովի խորհրդի կողմից՝ հաշվի առնելով խորհրդարանական ուժերի թվային հարաբերակցությունը, ինչը բնականաբար չի կարող ընդունելի տարբերակ համարվել, քանի որ բացառում է ընդդիմության մասնակցությունը՝ որպես փոխզսպող և հակակշռող ուժ:

Ըստ այդմ՝ առաջարկվում է Խորհրդում խորհրդարանական յուրաքանչյուր խմբակցությունից ներառել մեկական ներկայացուցիչ:

12. 18-րդ հոդվածի 9-րդ մասի համաձայն՝

Խորհրդի աշխատանքները կազմակերպում է Վարչապետի աշխատակազմը:

Սա բացարձակապես անընդունելի կարգավորում է՝ հաշվի առնելով այն, որ Հակակոռուպցիոն կոմիտեն ստեղծվում է որպես քննչական մարմին՝ ըստ Նախագծի 4-րդ հոդվածի 1-ին մասի, իսկ 5-րդ հոդված 1-ին մասով՝ դրա գործունեությունը հիմնվում է անկախության, հրապարակայնության, ֆինանսական ինքնուրույնության և քաղաքական չեզոքության սկզբունքների վրա: Այսինքն՝ Նախագիծը պարունակում է Հակակոռուպցիոն կոմիտեի՝ Վարչապետից անուղղակի կախվածություն ենթադրող կարգավորում՝ այն դեպքում, երբ կոմիտեի առջև դրված խնդիրների պատշաճ կատարումը պահանջում է լիակատար անկախություն: Ըստ այդմ՝ առաջարկում ենք համապատասխան աշխատանքների կազմակերպումը վերապահել այլ՝ քաղաքականապես չեզոք մարմնի, իսկ հետագայում ձևավորել Խորհրդի աշխատակազմ և լուծել մյուս վերաբերելի խնդիրները:

13. Նախագծի կարգավորումներից պարզ չէ, թե արդյո՞ք Վարչապետն իրավասու է պաշտոնի չնշանակել Խորհրդի կողմից ընտրված՝ Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահի թեկնածուին: Նախագծի 18-րդ հոդվածի 12-րդ մասի 8-րդ կետի համաձայն՝

Խորհուրդը կազմում և վարչապետին է ներկայացնում մրցույթում հաղթող ճանաչվածների ցուցակը (...):

14. Նախագծի 19-րդ հոդվածի 6-րդ մասի 3-րդ կետի «բ» ենթակետի համաձայն՝

Խորհուրդը մրցույթն անցկացնում է հետևյալ փուլերով՝

(...) հարցազրույցի փուլ՝ Խորհուրդը բարեվարքության վերաբերյալ խորհրդարավական եզրակացությունը ստանալուց հետո՝ հնգօրյա ժամկետում անցկացնում է հարցազրույց՝ հարցազրույցի անցկացման օրվա և վայրի մասին տեղեկատվությունն Աշխատակազմի միջոցով հարցազրույցն անցկացնելուց առնվազն երեք օր առաջ հրապարակելով աշխատակազմի պաշտոնական կայքէջում: Հարցազրույցն իրականացվում է հետևյալ փուլերով՝

(...) Համապատասխան մասնագիտացման ոլորտում մեկ հակիրճ իրավական հարցի վերաբերյալ (օրենքի կամ այլ իրավական ակտի նորմի, դատական ակտում արտահայտված դիրքորոշումներ և այլն) թեկնածուի կողմից իրականացվող վերլուծություն ու դիրքորոշման ներկայացում՝ կարճ ժամանակահատվածում հանպատրաստից կողմնորոշվելու, ինքնափորձապես, վարվեցողության, հաղորդակցման հմտությունները, վերլուծական կարողությունները և տվյալ պաշտոնն զբաղեցնելու համար անհրաժեշտ որակները գնահատելու համար: Թեկնածուին տրվող հարցերը չպետք է ունենան նրա իրավաբանական գիտելիքները ստուգելու նպատակ (...):

Այսինքն՝ Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահի ընտրության մրցույթի ընթացքում չի անցնակցվում թեստավորման փուլ, իսկ այն, որ թեկնածուին տրվող հարցերը չպետք է ունենան նրա իրավաբանական գիտելիքներն ստուգելու նպատակ, բացարձակապես չունի օբյեկտիվ հիմնավորում:

15. Նախագծի 27-րդ հոդվածի 7-րդ մասի 3-րդ կետի համաձայն՝

Հակակոռուպցիոն կոմիտեի ծառայողի հերթական դասային աստիճանի շնորհումը հետաձգվում է, եթե նրա նկատմամբ հարուցվել է քրեական հետապնդում կամ կատարվում է ծառայողական քննություն:

Նման կարգավորումը խախտում է անձի անմեղության կանխավարկածի սկզբունքը, քանի որ դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռի բացակայության պայմաններում անձի համար զուտ քրեական հետապնդում հարուցված լինելու փաստով նախատեսում է իրավունք սահմանափակող դրույթ: Ընդ որում, Նախագիծը չի սահմանում, թե քրեական հետապնդման դադարեցման, այդ թվում՝ արդարացնող հիմքերով, դեպքում երբևից է դասային աստիճանը համարվում տրված: Առաջարկում ենք «Հայաստանի Հանրապետության քննչական կոմիտեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 25-րդ հոդվածի 7-րդ մասի օրինակով, որպես հերթական դասային աստիճանի շնորհման հետաձգման հիմք, սահմանել նաև քննիչի լիազորությունների կասեցումը:

16. Նախագծի 33-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝

Հակակոռուպցիոն կոմիտեի բարձրագույն դասային աստիճան ունեցող ծառայողների նկատմամբ չի կիրառվում «դասային աստիճանի իջեցում՝ մեկ աստիճանով» կարգապահական տույժը:

Այդ կարգավորման օբյեկտիվ հիմնավորումը որևէ կերպ ներկայացված չէ: Առաջարկում ենք այստեղ ևս բացառել խտրական մոտեցումը Հակակոռուպցիոն կոմիտեի ծառայողների միջև:

17. Նախագծի 35-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ Հակակոռուպցիոն կոմիտեի ծառայողը կարող է ենթարկվել արտահերթ ատեստավորման կոմիտեի նախագահի որոշմամբ, սակայն չի նշում, թե որ դեպքերում կոմիտեի նախագահը կարող է արտահերթ ատեստավորման մասին որոշում կայացնել: Չարաշահումներից խուսափելու նպատակով՝ առաջարկում ենք նախատեսել համապատասխան հիմքերը:

18. Առաջարկում ենք Նախագծի 35-րդ հոդվածի 6-րդ մասի 2-րդ կետում «և» շաղկապը փոխարինել «կամ» շաղկապով:

19. Նախագծի 36-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝

Հակակոռուպցիոն կոմիտեի ծառայողները, բացառությամբ հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահի և նրա տեղակալների, պարտավոր են ոչ պակաս, քան երեք տարին մեկ անգամ անցնել վերապատրաստում:

«Հայաստանի Հանրապետության քննչական կոմիտեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 36-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ քննչական

կոմիտեում ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձինք, բացառությամբ քննչական կոմիտեի նախագահի և նրա տեղակալների, պարտավոր են ոչ պակաս, քան երկու տարին մեկ անգամ անցնել վերապատրաստում: Անհասկանալի է նման տարբերության իրավական հիմքը:

20. Նախագծի 39-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ նույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված հակակոռուպցիոն կոմիտեի ծառայողի լիազորությունների կասեցման հիմքերից միայն մեկի դեպքում է նա պահպանում աշխատավարձը, իսկ «Հայաստանի Հանրապետության քննչական կոմիտեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 32-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ անկախ կասեցման հիմքից՝ քննիչը պահպանում է իր աշխատավարձը իր լիազորությունների կասեցման ամբողջ ժամանակահատվածում: Նախագծով բացասական խտրականություն է դրսևորվել Հակակոռուպցիոն կոմիտեի ծառայողների նկատմամբ:

Նախագիծը չի սահմանում Հակակոռուպցիոն կոմիտեի ծառայողի լիազորությունների կասեցման ժամանակահատվածում նրա պաշտոնին այլ անձի ժամանակավոր նշանակման կարգը: Առաջարկվում է այդ հարցը լուծել «Հայաստանի Հանրապետության քննչական կոմիտեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 32-րդ հոդվածի 5-րդ մասի օրինակով:

21. Նախագծի 41-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ Հակակոռուպցիոն կոմիտեի ծառայողին կարող է տրվել միանվագ դրամական օգնություն կոմիտեի նախագահի սահմանած դեպքերում, կարգով և չափով: Առաջարկվում է կա՛մ Նախագծով հստակ սահմանել միանվագ օգնության վճարման դեպքերը և չափը, կա՛մ կոմիտեի ծառայողների նկատմամբ տարածել «Պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 24-րդ հոդվածի դրույթները:

22. Առաջարկվում է Նախագծի 45-րդ հոդվածը «Հայաստանի Հանրապետության քննչական կոմիտեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 46-րդ հոդվածի օրինակով լրացնել Հակակոռուպցիոն կոմիտեի ծառայողի անձնական պաշտպանության հատուկ միջոցների ցանկը, ինչպես նաև դրանք սպառազինության մեջ ընդգրկելու, սպառազինությունից հանելու և ոչնչացնելու կարգը, ինչպես նաև ծառայողական հաշվեցուցակային զենքի և անձնական պաշտպանության հատուկ միջոցների գործադրման հիմքերը և կարգը:

23. Նախագծով կարգավորված չեն Հակակոռուպցիոն կոմիտեի ֆինանսավորման հարցերը: Առաջարկում ենք լրացնել այդ բացը:

24. Նախագծի 46-րդ հոդվածի համաձայն՝
Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության, պետական եկամուտների կոմիտեի և ազգային անվտանգության ծառայության ծառայողներին, քննչական կոմիտեի, հատուկ քննչական ծառայության ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձանց, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության դատախազության և

պաշտպանության բնագավառի պետական լիազոր մարմնի քննիչներին և հետաքննիչներին հակակոռուպցիոն կոմիտեի համապատասխան ստորաբաժանումներում նշանակելիս Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանությունում, քննչական կոմիտեում, պետական եկամուտների կոմիտեում, հատուկ քննչական ծառայությունում, ազգային անվտանգության ծառայությունում, դատախազությունում, պաշտպանության նախարարությունում նրանց ունեցած ստաժը հաշվարկվում է հակակոռուպցիոն կոմիտեում պաշտոն զբաղեցնելու ստաժի մեջ:

Նախագծի հիմնավորմամբ այս հարցին անդրադարձ կատարված չէ և հասկանալի չէ, թե նման կարգավորումն ինչ նպատակ է հետապնդում և որն է դրա անհրաժեշտությունը:

Իսկ «Պաշտոնատար անձանց գործունեության ապահովման, սպասարկման և սոցիալական երաշխիքների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի (795⁸) 1-ին հոդվածի 1-ին կետով՝

«Պաշտոնատար անձանց գործունեության ապահովման, սպասարկման և սոցիալական երաշխիքների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կենսաթոշակի իրավունք ունի հակակոռուպցիոն կոմիտեում առնվազն 10 տարի «Հակակոռուպցիոն կոմիտեի մասին» օրենքի իմաստով հակակոռուպցիոն կոմիտեի ծառայողի պաշտոն զբաղեցրած անձը (...):

Սա բացարձակապես անընդունելի և խիստ խտրական վերաբերմունք է այլ համադրելի հանրային ծառայությունների, զինվորական ծառայության համեմատ:

Առաջարկում ենք արմատապես վերանայել առաջարկվող կարգավորումը:

25. Նախագծի 48-րդ հոդվածի 10-րդ մասը հնարավոր է համարում Հակակոռուպցիոն կոմիտեի կազմում նշանակվելն առանց Նախագծի 15-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետի պահանջին համապատասխանելու (օտար լեզվի B1 մակարդակի իմացություն): Առաջարկվում է հստակ սահմանել, թե որն է համարվում Հակակոռուպցիոն կոմիտեի առաջին կազմ (օրինակ, Նախագծի 48-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված քանակով ծառայողները):

26. «Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ կատարելու մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի (4-795¹) 7-րդ հոդվածի 1-ին մասով կատարվող լրացմամբ՝ ստացվում է, որ՝

Այն դեպքերում, եթե սույն հոդվածով օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների անցկացման հապաղումը կարող է հանգեցնել ահաբեկչության կատարման կամ Հայաստանի Հանրապետության պետական, ռազմական կամ բնապահպանական անվտանգությանն սպառնացող իրադարձությունների կամ գործողությունների, ապա Օպերատիվ-տեխնիկական ստորաբաժանումը սույն հոդվածով նախատեսված կարգով ապահովում է այդ միջոցառումների իրականացումը, սակայն այդ օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների

իրականացման միջնորդությամբ Օպերատիվ-տեխնիկական ստորաբաժանմանը դիմած մարմինը պարտավոր է 48 ժամվա ընթացքում Օպերատիվ-տեխնիկական ստորաբաժանում ներկայացնել դրանց իրականացումը թույլատրելու կամ չթույլատրելու մասին դատարանի որոշման քաղվածքը:

(...) 48 ժամվա ընթացքում դատարանի թույլտվությունը չներկայացնելու կամ սույն հոդվածով նախատեսված օպերատիվ հետախուզական միջոցառումների իրականացումը չթույլատրելու մասին դատարանի որոշման քաղվածքը Օպերատիվ-տեխնիկական ստորաբաժանում ներկայացնելու դեպքում դրանց անցկացումն անմիջապես դադարեցվում է, իսկ արդեն ձեռք բերված տեղեկությունները և նյութերը միջոցառումն իրականացնող մարմնի կողմից ենթակա են անհապաղ ոչնչացման: Սույն մասով նախատեսված յուրաքանչյուր դեպքի վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության ծառայության տնօրենը, Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահը և Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության պետը անհապաղ զեկուցում են անհապաղ զեկուցում է Հայաստանի Հանրապետության վարչապետին:

Անհասկանալի է Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահի կողմից վարչապետին ինչ-որ բան զեկուցելու պահանջի սահմանումն այն դեպքում, երբ այդ կոմիտեն վարչապետին ենթակա մարմին չէ, ի տարբերություն Ազգային անվտանգության ծառայության և Ոստիկանության:

Բացի դրանից, Հակակոռուպցիոն կոմիտեն քննում է միայն Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի 6-րդ հավելվածով թվարկված կոռուպցիոն բնույթի հանցագործություններ, որոնց դեպքում ըստ էության գործ չունենք այնպիսի իրադրությունների հետ, երբ օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների անցկացման հապաղումը կարող է հանգեցնել ահաբեկչության կատարման կամ Հայաստանի Հանրապետության պետական, ռազմական կամ բնապահպանական անվտանգությանն սպառնացող իրադարձությունների կամ գործողությունների:

Հետևաբար, առաջարկում ենք նախագծերի փաթեթից հանել տվյալ դրույթը:

27. Նույն նախագծի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասով առաջարկվող կարգավորմամբ՝

Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության հանրապետական մարմնի ղեկավարը, Հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահը օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների իրականացման իրավասություն ունեցող յուրաքանչյուր մարմնի կորվածքով հաջորդ փարվա հունվարի 31-ից ոչ ուշ Հայաստանի Հանրապետության վարչապետին փարեկան հաշվետվություն է ներկայացնում, որը պարունակում է նախորդ փարվա ընթացքում՝

1) սույն հոդվածով նախատեսված օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումներ իրականացնելու վերաբերյալ Գլխավոր վարչություն ներկայացրած միջնորդությունների ընդհանուր թվաքանակը.

2) այն միջնորդությունների թվաքանակը, որ բերվել են առանց դատարանի որոշման քաղվածքի, և հետագայում քաղվածքը չի ներկայացվել:

3) այն միջնորդությունների թվաքանակը, որ բերվել են առանց դատարանի որոշման քաղվածքի, իսկ դատարանը հետագայում իր որոշմամբ չի թույլատրել նման օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների իրականացումը:

Փաստացի, նախատեսվում է Հակակոռուպցիոն կոմիտեի՝ Վարչապետին ենթակայություն ենթադրող դրույթներ, ինչը չի կարող հիմնավորվել օբյեկտիվ հանգամանքներով: Առաջարկում ենք նախատեսել, որ նշված հաշվետվությունը ներկայացվում է Ազգային ժողով՝ սույն առաջարկների 4-րդ կետով առաջարկվող տարեկան հաղորդման շրջանակներում:

Շնորհակալություն համագործակցության համար:

Հարգանքով՝

 ԼԵՎՈՆ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ